

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

МАТЕРІАЛИ

ІХ Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

“ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ”

(Одеса, 23-24 квітня 2021 року)

Одеса -2021

4. Аніма і Анімус. Аніма представляє собою несвідому жіночу сторону особистості чоловіки, а анімус - несвідому чоловічу сторону особистості жінки. Аніма / анімус являє собою «істинне Я», служить основним джерелом зв'язку з колективним несвідомим. Поєднання аніме і анімуса іменується сизигією, або божественної парою. Сизигія втілює завершеність і цілісність.

5. Персона. Персона – це те, як ми являємо себе світу. Слово «персона» походить від латинського слова, яке означає «маска». Сам по собі цей архетип являє собою сукупність соціальних масок, якими ми користуємося в різних групах і ситуаціях. Його завдання – вберегти від можливого прояву своїх негативних сторін. На думку Юнга, персона може також з'являтися уві сні і приймати різні форми.

Закладені в психіці архетипи найбільше реалізуються в ритуалі і міфі. Найважливішими видами ритуалів прийнято вважати: ініціацію (посвяту юнаки у дорослий стан), календарне оновлення природи, умертвіння вождів-чаклунів, весільні обряди. Як джерело архетипів розглядають різні міфи:

- космогонічні (про походження світу);
- антропологічні (про походження людини);
- теогонічні (про походження богів);
- календарні (про зміну пір року);
- есхатологічні (про кінець світу).

Однак, незважаючи на різноманітність міфів, їх ідейним центром в більшості випадків є опис процесу творення світу. Найважливішою фігурою тут є творець – первопредок, культурний герой, який організовує життя роду або племені. Найбільш відомим таким героєм є Прометей з грецької міфології. Саме такий герой стає одним з найважливіших архетипових образів, що зустрічаються в трансформованому вигляді в різних творах літератури.

Список використаних джерел

1. Юнг К. Г. Структура психики и процесс индивидуализации. М.: Наука, 1996. 269 с.

Цибра Микола Федорович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

ЦІЛЕСПРЯМОВАНІСТЬ ЯК ЧИННИК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Трансформаційні процеси, котрі відбуваються в Україні в усіх сферах життєдіяльності людини, викликають значні зміни у суспільній структурі, формах власності, виробничих та міжнаціональних відносинах, у свідомості членів суспільства, ламають ідеали людей, змінюють їх переконання, потреби, інтереси, всю систему цінностей.

Динаміка і непередбачуваність сучасного розвитку актуалізує необхідність пошуку конструктивного вирішення проблем цивілізаційного поступу. Політичний, соціальний та культурний досвід людства надає приклади того, що одним із засобів виходу зі складних і суперечливих ситуацій завжди виступало творче мислення. Вміння мислити, як родова характеристика людини, сприяє реалізації величних планів, проєктів, ідей її самоствердженню.

Складність процесу мислення показує його іманентний зв'язок з інтелектом і творчою діяльністю. Мислення як енергія соціокультурного розвитку постає в ролі креативного феномену, аналіз якого в процесі пізнання особливостей сучасного розвитку розкриває його смисли, ідеали і цілі. Відомо, що мислення не існує як окремий акт, воно зумовлене певними

соціальними, культурними, психологічними процесами та можливостями рефлексивного пізнання. Воно не надається, а задається. Йому треба вчитися щоб наповнити життя та пізнавальну діяльність людини смыслом. Серед факторів, що визначають цей процес виступають креативність, цілеспрямованість.

Людина – єдинна у природі істота, що володіє творчою силою та здатністю цілеспрямовано за своїм бажанням змінювати, практично перетворювати оточуючу дійсність. Пізнаючи оточуючий світ, особистість набуває можливості самореалізовуватися у відповідності до суспільних потреб. Діяльність особистості буде більш успішною, коли її цілі будуть відповідати об'єктивним і суб'єктивним можливостям. Особистість, яка сформулювала свою мету, досягнення якої неможливе в теперішніх умовах, які б зусилля не прикладала, залишиться нереалізованою, нездійсненою. Але для здійснення мети потрібно не тільки сприятливі умови (об'єктивні можливості), але й певні суб'єктивні здібності.

Завдання, які ставить перед собою індивід, за звичай набувають форми плану дій. У цьому зв'язку, деякі автори, що досліджують категорію цілі, пов'язують її з планом [1; 2.]. На наш погляд, це не зовсім вірно. Співвіднесення категорій «ціль» і «план» необхідно розглядати як результат – спочатку ідеальний, а потім реальний (як процес). План, в свою чергу, є відображення відношення цілі до процесу її досягнення. Цілі ставлять і реалізують індивіди. Це означає, що категорія «цілі» є за своєю природою є суб'єктивною категорією, хоча це не означає, що все в світі здійснюється довільно, нескординовано. Цілі, реалізуючись, підкорюються певним закономірностям, як історичним, так і соціальним, вони детермінуються об'єктивними умовами.

Індивід може поставити перед собою тільки таку ціль, яка відповідає об'єктивному перебігу суспільного розвитку. Конкретні можливості реалізації потреб складають об'єктивну сторону цілі, а сама потреба – суб'єктивну. Життя індивіда складається з ланцюга цілей і способів їх реалізації, як суб'єктивний образ бажаного (споглядально-чуттєвий або абстрактно-мислительський). Цілі надають життю впорядкованого стану, конкретного смислу та значення. Вони активізують творчі здібності особистості у напрямку та відповідностям з усвідомленими об'єктивними потребами.

Цілеспрямована особистість – це особистість, яка здійснює свій життєвий шлях динамічно у постановці життєвих цілей та у пошуку засобів їх досягнення. Численні соціологічні опитування з професійної орієнтації серед молоді показують, що відсутність ясної мети веде і до відсутності чітких життєвих планів. Служіння обраній цілі, ідеалу зовсім не виключає і не поглинає інших життєвих цілей індивіда, які в свою чергу, формують життєву програму. Образно кажучи, життєва програма особистості завжди постає як багатoverшинна. Будучи продуктом мислительської діяльності, план відображує потреби, інтереси, способи їх задоволення як і об'єктивні умови, в які включена особистість. Бувають і такі ситуації, коли життєва позиція виступає як аморальна. Більшість наших громадян дотримуються ініціативно-творчого відношення до свого призначення. Саме така цілеспрямованість і буде спонукальним мотивом для правильного вибору «себе». Отже, цілеспрямованість особистості передбачає осмисленість цілі. Суть діяльності особистості уявляє собою безперервний процес постановки цілей та їх реалізація у життєвих актах.

Цілеспрямованість як чинник творчості особистості змусить її зробити вибір на користь ясних, певних, гуманних цілей, які складають в сукупності систему світоглядних відношень. Цілісність життєвої позиції особистості означає відповідність життєвих орієнтирів та відображення їх в діяльності. Відсутність у особистості життєвих орієнтирів позначається на її діяльності, яка здійснюється переважно стереотипно і не піднімається до сутнісного людського цілепокладання. Тому усвідомлення цілей і відповідна включеність індивіда в діяльність якомога раніше – будуть сприяти розширенню свідомості та самосвідомості молодого покоління. Розвиток раннього усвідомлення цілей передбачає використання двох важливих взаємодоповнюючих один одного моментів.

1. Свідомий педагогічний вплив безпосередньо на мотивацію через переконання, роз'яснення, гру, стимуляцію внутрішньої роботи з самоусвідомлення, переосмислення себе, своїх необмежених можливостей та оточуючої дійсності.

2. Вплив на особистість через перебудову її мікросередовища, сфери та умов діяльності, надання більшої довіри. Треба враховувати, що у довіри велика екзистенціальна сила. Відсутність такої довіри, означає, що суспільство гальмує розвиток особистості. Здатності індивіда до цілеспрямованості, до розкриття своїх потенцій, виступають чинником творчої особистості. Треба вчити вчитися, вчити людину ставити цілі на протязі всього свого життя та досягати їх, за умови, що цілі гуманні.

Список використаних джерел

1. Абульханова-Славская К.А. Диалектика человеческой жизни. – М.:Мысль,1977. -224 с.
2. Борзенко А. В. Проблема цели в общественном развитии.- М.: Изд-во ВПШ и АОН, 1963, - 79 с.
3. Іванова Н. В. Феноменологія мислення: гнозис, креатив, особистість: монографія/Н.В.Іванова. - Луцьк: ПВД «Твердиня», 2015. -364с.
4. Розин В. М. Мышление: сущность и развитие. Концепция мышления, Роль мыслящей личности. Циклы развития мышления / В. М. Розин. – М.: ЛЕНАНД, 2015, -368с.
5. Цыбра Ф.Н. Самоутверждение личности (социально-философский анализ). – Киев; Одесса: Выща шк. Головное изд-во, 1989.-192с.